

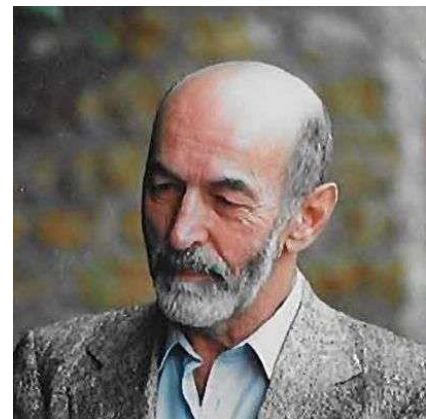
10 اپریل 2022

داکتر سید عبدالله کاظم

قدردانی از زحمات جناب رحمت آریا

تشکر از دانشمندگرمی آقای باری جهانی از اینکه از خدمت فرهنگی بس ارزنده و مهم شخصیت پرکار و قلمبدهست دانشمند محترم جناب رحمت آریا در مورد ترجمه یک اثر مهم تاریخی تحت عنوان "د افغانستان سياسي - تاريخي ژرونال يا د افغانستان سياسي - تاريخي گزيتر" در صفحه نظریابی این پورتال یادآوری نموده و آنرا گرمی داشته است. اینجانب که با متن انگلیسی کتاب قطور شش جلدی فوق الذکر قبلاً آشنائی داشتم و گاه گاهی از آن در نوشته های خود به حیث یک مأخذ معبر استفاده کرده ام، منتظر بودم تا ترجمه آن که تا حال در 95 قسمت مشتمل بر سه جلد کتاب تکمیل و در این پورتال اقبال نشر یافته است، به پایان برسد، آنوقت در تقدیر و ارجگذاری این کار پر زحمت مراتب شکران و تهنیت قلبی خود را با یک ارزیابی کلی آن بحضور محترم آقای آریا تقدیم دارم و موفقیت شانرا در اكمال ترجمه این کتاب قطور تبریک بگویم. با آنهم از اینکه آقای جهانی در نیمه راه اینکار را انجام دادند، قابل ستایش است.

در اینجا لازم به تذکر میدانم، وقتی از وفات زنده یاد پروفیسور داکتر لودویک آدامک (اول جنوری 2019) به سن 95 سالگی شنیدم، در رثای این محقق سترگ و دوست افغانستان که بیشترین وقت عمر خود را وقف تحقیق و نشر آثار مهم در مورد تاریخ و وطن عزیز ما افغانستان نمودند و آثاری با ارزشی در این زمینه از خود بیادگار گذاشتند، چند سطر مختصر درباره زندگی نامه این دانشمند امریکائی - اطریشی الاصل و یکی از استادان نامدار فاکولته مطالعات شرق میانه و شمال افریقا در پوهنتون آریزونا - امریکا و یکی از افغانستان شناسان نوشتم که یک هفته بعد از وفات او بتاريخ 6 جنوری 2019 در افغان جرمن آنلاين به نشر رسید.

در آن نوشته ضمن اشاره به آثار متعدد پروفیسور آدامک یکی هم مجموعه معلومات تاریخی و سیاسی بود تحت عنوان *Historical and Political Gazetteer of Afghanistan* بین سالهای 1973 و 1985 بزبان انگلیسی به چاپ رسید. این اثر هجیم قبلاً در زمان جنگ دوم افغان و انگلیس از طرف مقامات هند برتانوی در شش جلد فقط به مقصد استفاده رسمی آنها در امور افغانستان تهیه گردیده و اما به چاپ نرسیده بود. پروفیسور آدامک این کتابها را از قید آرشیف بیرون کشید و با اهتمام خود و یکی دو همکارش آن را با ایزاد معلوماتهای جدید به چاپ رسانید. بدون شک این مجموعه یکی از مهمترین مأخذ در ارتباط با جغرافیای بشری و اقتصادی افغانستان در این دو صد سال اخیر محسوب میشود که همچو معلومات را با ذکر ارقام و احصائیه ها و نقشه های محلات و موقعیت ها و تاریخ آن نمیتوان در جای دیگر بدست آورد. هریک از مجلدات آن برای یک حوزه مشخص ترتیب گردیده از اینقرار:

جلد اول: بدخشان و شمال شرق افغانستان (جمعاً بشمول نقشه ها 350 صفحه)

د پانو شمیره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلېکنې د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څیر و لولئ

جلد دوم: فراه و جنوب غرب افغانستان (جمعاً بشمول نقشه ها 500 صفحه)
جلد سوم: هرات و شمال غربی افغانستان
جلد چهارم: مزار شریف و شمال مرکزی افغانستان
جلد پنجم: قندهار جنوب مرکزی افغانستان
جلد ششم: کابل و جنوب شرقی افغانستان (جمعاً به شمول نقشه ها 960 صفحه)
آثار دیگر پروفیسور آدامک فقید عبارت اند از:

- Ludwig W. Adamec: *The A to Z of Islam*, 2nd. ed. Paperback 2009.
- Ludwig W. Adamec: *Afghanistan, 1900–1923: A Diplomatic History*, Berkeley: University of California Press, 1967.
- Ludwig W. Adamec: *Afghanistan's Foreign Affairs to the Mid-Twentieth Century: Relations with the USSR, Germany, and Britain*, Tucson: University of Arizona Press, 1974.
- Ludwig W. Adamec and Frank A. Clements: *Conflict in Afghanistan: An Encyclopedia*, Santa Barbara: ABC-CLIO, 2003.
- Ludwig W. Adamec: *Historical and political gazetteer of Afghanistan*, 6 vols. Graz: Akad. Druck- und Verl.-Anst., 1972-1985.
- Ludwig W. Adamec: *Historical dictionary of Afghan wars, revolutions, and insurgencies*, Lanham: Rowman & Littlefield, 2nd. ed. 2005.
- Ludwig W. Adamec: *Historical Dictionary of Afghanistan*, Lanham: The Scarecrow Press, Inc. 3rd ed. 2003.
- Ludwig W. Adamec: *Historical Dictionary of Islam*, Scarecrow Press, 2nd ed. 2009.

کتاب "روابط خارجی افغانستان در نیمه اول قرن بیست" بوسیله پوهاند محمد فاضل صاحبزاده ترجمه شده و در 1377 در پشاور به چاپ رسیده، همچنان کتاب "تاریخ روابط سیاسی افغانستان از 1900 تا 1923" بوسیله پوهاند علی محمد زهما ترجمه و در پشاور چاپ شده است. علاوه بر کاموس (دکشنری) شخصیت های تاریخی افغانستان و نیز کاموس شخصیت های معاصر افغانستان دو اثر دیگر بسیار با ارزش این استاد فقید است که متون در آن به چاپ رسیده و هر یک در مورد زندگینامه شخصیت های تاریخی و معاصر افغانستان معلومات میدهد.

سپس وقتی دانشمند گرامی استاد سیستانی در مورد خانواده های مشهور ولایت نیمروز از جمله خانواده کمال خان مشهور به "بندر" مطالبی را در این پورتال به نشر سپردند، اینجانب نیز تکمله در مورد وجهه تسمیه "بندر و بندکمال خان" (16 نوامبر 2019) نوشتم و در آن تذکر دادم که: اگرچه جناب استاد سیستانی معلومات جامع در باره خانواده سرداران سنجرائی در نوشته های متعدد خود ارائه کرده است، که شرح مزید آن لزومی ندارد، اما میخواهم با استفاده از یک مأخذ بسیار مهم به یک چارت مکمل خانوادگی این خانواده اشاره کنم که یک در یک قسمت درباره سردار کمال خان (مشهور به بندر) مطالبی مستند ذکر شده است.

در جلد دوم سلسه کتاب قطور "گاسیتیر تاریخی و سیاسی افغانستان" *Historical and political Gazetteer of Afghanistan* که به تحت عنوان "فراه و جنوب غرب افغانستان" معلومات بسیار جامع درباره تاریخ و محلات مهم منطقه به شمول خانواده ها و جغرافیای بشری ساحات جنوب غربی

د پانو شمیره: له 2 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزی بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خیر و لولئ

کشور که اکنون شامل سه ولایت فراه، نیمروز و قسماً هلمند میباشد، از قرن 19 و 20 در جمعاً بیش از 470 صفحه حاوی نقشه های مکمل هر قسمت این منطقه به نشر رسیده است. در این کتاب در جمله دیگر خانواده های بزرگ آنجا یکی هم خانواده سنجرانی است که بیش از 12 صفحه بزرگ را در بر میگیرد (از صفحه 254 تا 265).

گمان میکنم که مطالعه این مأخذ مهم برای جناب استاد سیستانی به حیث یک محقق اندیشمند و صاحب تألیفات زیاد در باره سیستان و منطقه مذکور، اگر تا حال از نظر شان نگذشته باشد، حتمی خواهد بود. چه کنم فاصله یک قاره در میان است، ورنه من آنرا خدمت شان به امانت می فرستادم. اما ممکن است این سلسله که به شش جلد بسیار قطور میرسند، در کتابخانه های بزرگ سویدن در دسترس باشد.

این سلسله شش جلدی که جمعاً به بیش از 3500 صفحه میرسد، مجموعه تحقیقات ساحوی است که در ظرف جمعاً 50 سال استقرار قوای انگلیسی در افغانستان از طرف مامورین نظامی و ملکی آن کشور از تمام افغانستان به شمول نقشه های دقیق همه محلات تهیه گردیده در سالهای 1970 معلومات مزید از منابع داخلی و خارجی بر آن افزوده شده است و تحت رهنمائی و اهتمام پرو فیسور لودویک آدامک به زبان انگلیسی در سالهای 70 و 80 قرن گذشته در شهر "گراس" کشور اتریش (آستریا) توسط مطبعه Akademische Druck und Verlagsanstalt چاپ شده است. خوشبختانه جلد اول، دوم و ششم آنرا در آرشیف خود دارم و اما در تلاش هستم تا باقی مجلدات آنرا (جلد سوم، چهارم و پنجم) را نیز بدست آورم که تا حال به دسترسی آن موفق نشده ام. اگر کسانی آنرا داشته و خیال فروش داشته باشند، لطفاً مرا در جریان بگذارند.

در اثر همین تقاضا بود که دانشمند گرامی داکتر صاحب عبدالرحمن زمانی لطف کردند و یک کاپی دیجتال آنرا به آدرس ایمیل فرستادند و از ایشان خواهش کردم تا آنرا به ایمیل سیستانی صاحب نیز ارسال دارند. استاد سیستانی برای ترجمه قسمت مربوط به خانواده های مهم ساحات نیمروز مندرج جلد دوم را از جناب رحمت آریا طلب کمک کردند و آریا صاحب از لطف خود دریغ نفرمودند و آن صفحات را به تقاضای سیستانی صاحب ترجمه کردند.

خدا را شکر که با اینکار اهمیت ترجمه کامل این شش جلد توجه جناب آریا صاحب به خود معطوف ساخت و ایشان با عزم متین این کار پرزحمت را رویدست گرفتند و تا حال سه جلد آنرا ترجمه و به نشر سپرده اند. باید گفت که اینکار ساده نیست که از عهده هرکس بدر شود. توقع میرفت که یکی دو دانشمند دیگر در ترجمه آن اشتراک مساعی میکردند، بخصوص شاگردان تاریخ. به هر حال از خدای بزرگ برای جناب رحمت آریا صحت و سلامت کامل با موفقیت های مزید در اتمام این رسالت مهم آرزو میکنم تا با ختم این کار نام جاودان از خود به یادگار بگذارند و نسل های بعدی از آن استفاده نمایند و در این ارتباط از خدمات برجسته پروفیسور آدامک فقید نیز به نظر قدردانی یاد میدارم.